

LOGISZTIKA II.

Internetes segédanyag
a

„GLOBALIZÁCIÓ ÉS A BŐVÍTETT ELLÁTÁSI LÁNC”

című témakörhöz.

A globalizáció elve és gyakorlata

Herakleitosz görög filozófus mondása, „minden mozog” (panta rei), ma már az anyagmozgatás, majd az ebből kiszélesedő *logisztika* kultúrtörténeti alapja. Ezt a gondolatot vihetjük tovább, amikor a gazdasági- és társadalmi összefüggések időszakos, de főként napjainkban lökésszerű változásait vesszük szemügyre. A népesség szaporodásával is együtt járó igények növekedése, a kielégítésükhöz szükséges technikai fejlődés, majd az egyre élesebb gazdasági verseny, és a föld minden részét szinte pillanatok alatt elérő *kommunikáció*, olyan „anyagi és szellemi összefonódást” hoz létre, mely *gazdasági és társadalmi tevékenységünk* eddigi formáit több irányban átalakítja. Ez az „összefonódás”, mint egy, még hatásaiban pontosan fel nem ismert vírus hatol be a mikro-és makro szerveződések, az emberek, sőt a nemzeti- és multinacionális vállalkozások életébe. Kialakul egy jelentős feszítő erőt képviselő folyamat, melynek elemei szinte visszafordíthatatlannak tűnő változásokat idéznek elő.

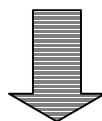
Az ily módon megjelenő *globalizáció* többféleképpen került megfogalmazásra. Ha leegyszerűsíttem,

- *hírek és információk, technológiák és termelési tényezők, valamint áruk és szolgáltatások világméretű áramlását és folyamatainak koncentrálódó működtetését jelenti.*

Logisztikai szemmel vizsgálva, a makro globalizáció számos mikro területen realizálódik.

A makro-globalizáció területei

- » Vállalat/tőke koncentráció
- » Globalizált beszerzés
- » Globalizált disztribúció
- » Globalizálódó piac
- » Globalizálódó ellátási lánc
- » Globalizálódó informatikai hálózatok
- » Globalizálódó üzleti folyamat

BPO – Business Process Optimization

Ma már egyértelmű, hogy mindezt az *üzleti tevékenység változása* hozza létre, benne a fogyasztói igény növekedésével, az információs gazdaság szélesedésével és számos logisztikai alrendszer is tartalmazó átszervezéssel (reengineering), illetve integrációval. Viszont nekünk ennek az újszerű *üzleti folyamatnak optimalására (BPO- Business Process Optimization)* kell törekednünk. Sőt egyre intenzívebb az a felismerés, hogy ebben a globalizációs világban az *emberi tényező, mint erőforrás (human resource)* egyre fontosabb, sőt folyamatosan felértékelődik!

Ily módon alakul ki a „*globalizáció – logisztika – társadalom*” kölcsönhatás-rendszer, melynek súlypontjai:

- * Polarizált társadalmi gondolkodás
 - a, gazdasági fellendülés
 - b, kétirányú társadalmi hatások
 - c, emberi motivációk (tudás, identitás...)
- * Vevői kapcsolatok kezelése (CRM – Customer Relationship Management)
- * A globalizáció hatása a logisztikai folyamatokra

Majd főként ezekből következnek olyan „*gazdasági igények és trendek*”, melyek a hagyományos ellátási lánc (supply chain- SC) fokozatos bővítését is, szinte kikényszerítik.

Ilyen a

- Nemzetközi ellátási lánc (globális logisztika)
- Integrált ellátási lánc = belső vállalati integráció + külső ellátók koordinálása
- Gazdasági régiók és nemzetközi kölcsönhatásaik
- Ellátási folyamatot követő informatika (CIL – Computer Integrated Logistics) és az elektronikus üzletvitel/kereskedelem
- Globális logisztikai szolgáltatás (kontrakt logisztika)

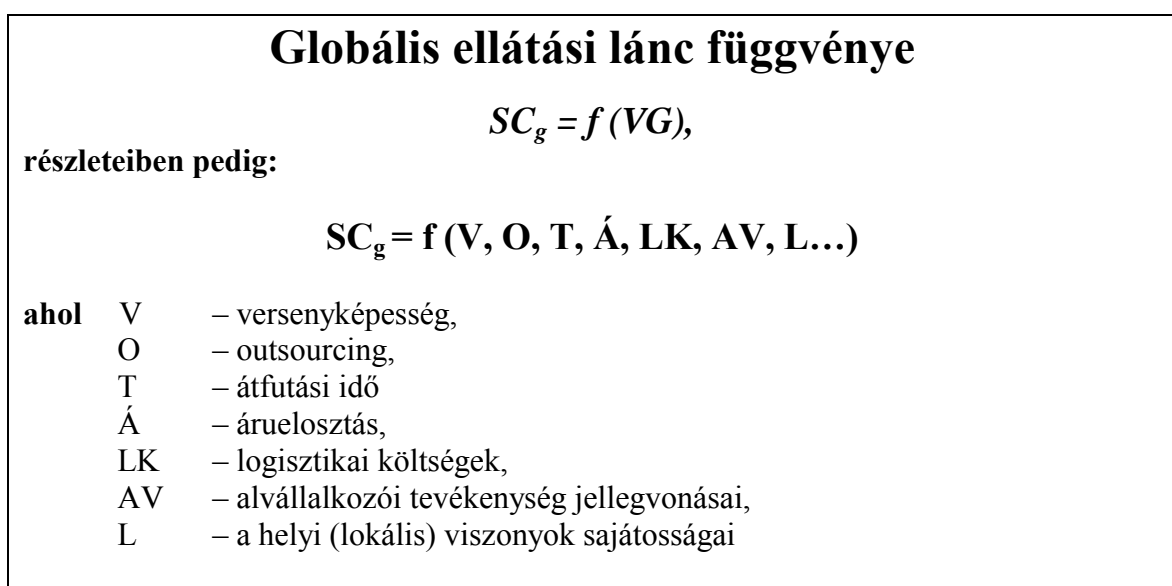
E trendek között első helyre tesszük a globalizáció realizálását minden esetben befolyásoló „*helyi körülményeket*”, mely jelenséget Roland Robertson szociológus, találóan nevezett el „*glokalizáció*”-nak. Ehhez kötődik az a változás, hogy a gazdaság *duális szerkezetűvé* válik, mint a súlyában zsugorodó lokális szerveződések és az óhatatlanul gyarapodó globalizált,

illetve transznacionális vállalkozások világának keveredése. Ebben, a nem mindig felismerhető „tőke-mix” következtében, a *teljes gazdasági szuverenitás* ismeretlen fogalommá válik, így a nemzeti vonások -akár tetszik nekünk, akár nem!- fokozatosan eltűnnek.

Az új és változatos igényekhez fokozódó *logisztikai aktivitásra*, rohamosan szélesedő *logisztikai szolgáltatásokra* van szükség. Kialakulnak az értékteremtő logisztika sajátos, „több partner kooperációjára” épülő 3PL- third party logistics, vagy akár a 4PL rendszerei, melyeket e világ-gazdasági folyamatba építve, már valóban *globális logisztikát valósíthatunk meg*.- Majd a gazdasági hatások egyértelműen megjelennek a *társadalomban*, mint például úgy, hogy a „kicsik”, mint beszállítók *egyesülésekbe* tömörülnek, így jobban biztosítják vállalati és alkalmazotti jövőjüket. Sőt a multik is kezdenek rájönni, mennyire fontos „*az életminőség*” *javítása*, melynek kapcsán a csak racionalitást magában foglaló szemlélettől (*logosz*), érdemes eljutni a *holosz-hoz*, az átfogó, *gazdaság-társadalmi*” *világnézethez*! Sőt ily módon lassan eljuthatunk a „*kulturális*” *gazdasághoz* is, mely a kreativitástól a minőség/alkotás örömén keresztül elérheti a vállalati és emberi érdekellentétek megszüntetését is.

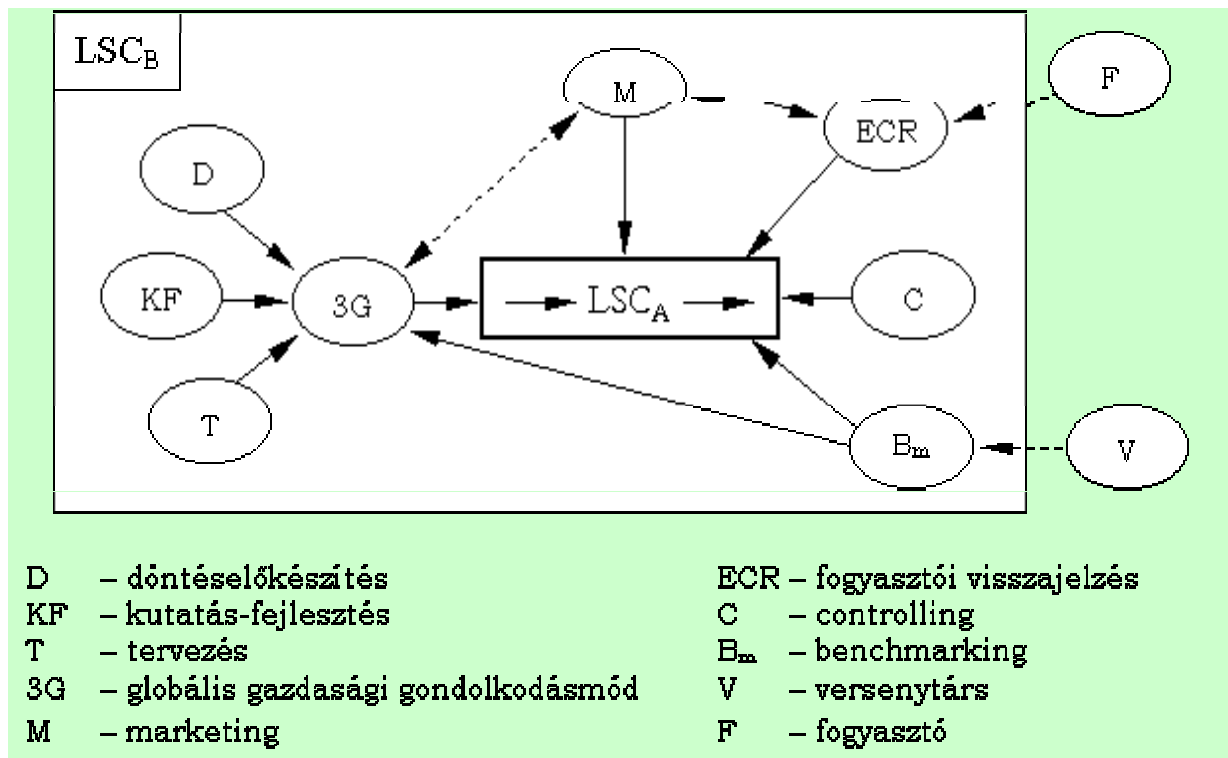
Bővített ellátási lánc

Végül már kialakul, a VG-világgazdasági változásoktól függő *globális ellátási lánc* (SC_g), melynek függvény-kapcsolatai az 1. ábrában láthatók.

1. ábra, A globális ellátási lánc függvénye

A felsorolt tényezők közé, mint erre a zárójelben látható „kipontozás” is utal, az input adatoktól, világpolitikai változásoktól függő hatáselemek értelemszerűen beteendők. Ily módon azután kialakítottam¹ azt a *bővített logisztikai ellátási láncot* (LSC_B – *Bővített „Logistics Supply Chain”*), melynek most alkalmazott új elemei, a hagyományos ellátási lánc (LSC_A) alrendszeréhez értelemszerűen kapcsolódnak (2. ábra)

2. ábra, A bővített ellátási lánc modellje

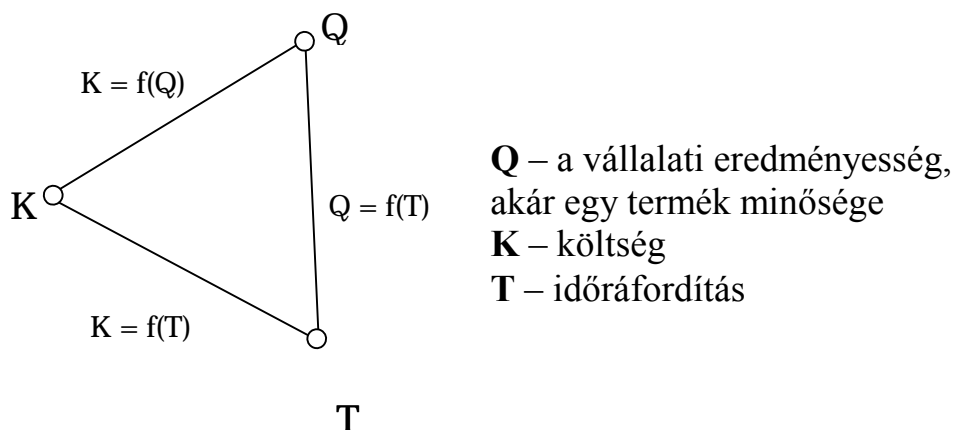
Ez a modell -melyet az elmúlt két-három évben, több vállalatnál eredményesen alkalmaznak, logisztikai szemléletünket is egy *3G-Globális Gazdasági Gondolkodásmód*- dá fejleszti tovább. Ez pedig azért is előnyös, mivel az „üzleti tervezések” fázisában, a logisztikát érintő és az újszerű elemeket is tartalmazó olyan *stratégiát* állíthatnak össze, melyek az ellátási lánc most tárgyalt bővítésével megfelelő kölcsönhatásban vannak.

Az ábrán is látható rendszer három fő „bővítési,” területet tartalmaz:

a./ a hagyományos ellátási lánc (az ábrán az LSC_A –négyyszög) eddigi kiinduló pontja - ez a beszerzés- elé kerül a *D-döntéselőkészítés*, a *KF-kutatás-fejlesztés* és a *T-tervezés*. Őket javasolt a 3G-szemlélettel, de mindig a „környezeti” adottságok figyelembevételével rendszerünkhöz csatolni. E mikro-elemekhez értelemszerűen hozzátartoznak az *M-marketing* és a *versenytársak tevékenységét figyelő/elemző B_m–benchmarking* bizonyos lépései is.

b./ Vertikális kapcsolódásként fogom fel az ECR-Efficient Consumer Response-ban összefoglalt *F-fogyasztói visszajelzéseket*.

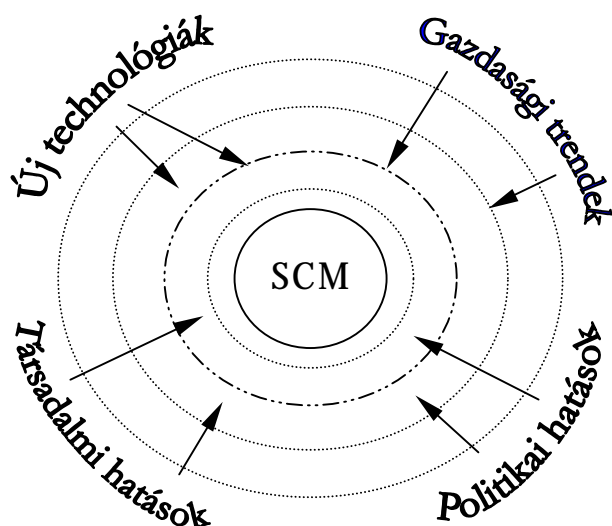
c./ Ugyanakkor az LSC_A utáni területhez soroltam a *C-kontrollingot*, beleértve a visszacsatoló jellegű, széleskörű *gazdasági és társadalmi hatáselemzést* is. Ennek fontosságát támasztom alá *bázistényezők modelljével* (3. ábra).

3. ábra, Kontrolling bázistényezők modellje

Itt prioritást kap a széleskörűen értelmezett *Q-minőség*, mely a vállalati eredményességet vagy akár egy termék minőségét tartalmazza, valamint a különböző *K-költség-elemek*, illetve a *T-időráfordítás* (átfutási idő és társai).

Arra is felhívom a figyelmet, hogy az ellátási lánc a főbb VG-világgazdasági/globalizációs hatásoknak mindenkor függvénye. $LSC_g = f(VG)$. Kezelését végzi az *SCM-Supply Chain Management*, melynek fontosabb hatástényezőit foglalja össze a 4. ábra.

4. ábra, Az ellátási lánc kialakításának hatástényezői

Az M- marketingre visszatérve, különösen a mai gazdasági kihívások igazolták, hogy csak a logisztikai lépésekkel kialakítandó, kölcsönhatás jellegű, együttműködés lehet eredményes. E *marketinglépések* M_h – *hatékonyságát* jelentősen elősegítik az „*emberi interakciók*”:

$$M_h = f(E_1 + E_2 + \dots + E_n),$$

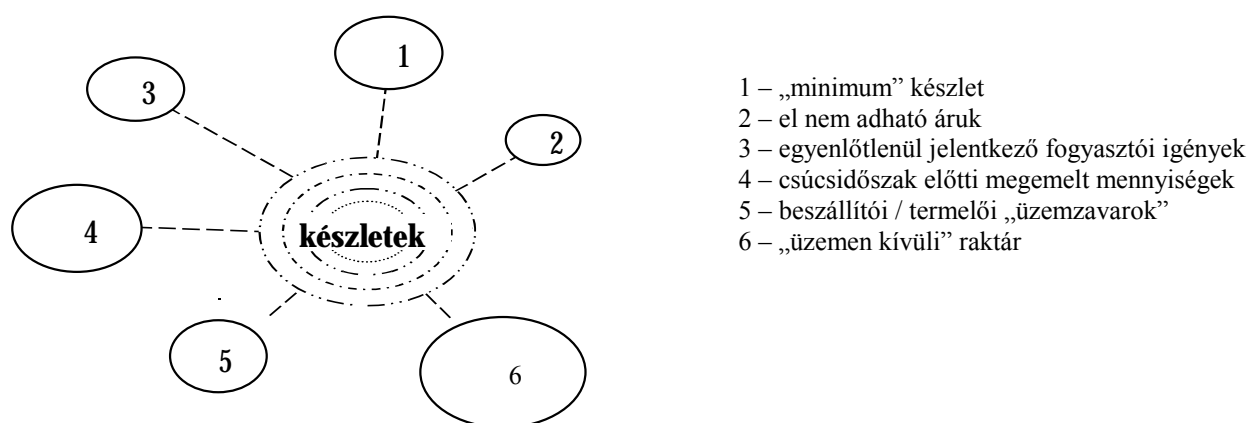
ugyanakkor $E = E_1, E_2, \dots, E_n$ az emberi interaktivitás tényezőinek összereedménye.

Sőt kialakulhat egy „*marketing-logisztika-gazdaság*” *szinergia*, melynek értelmes „*alkalmazása*” a hatékonyságot tovább fokozza

Bővített ellátási lánc és vállalat-átszervezés

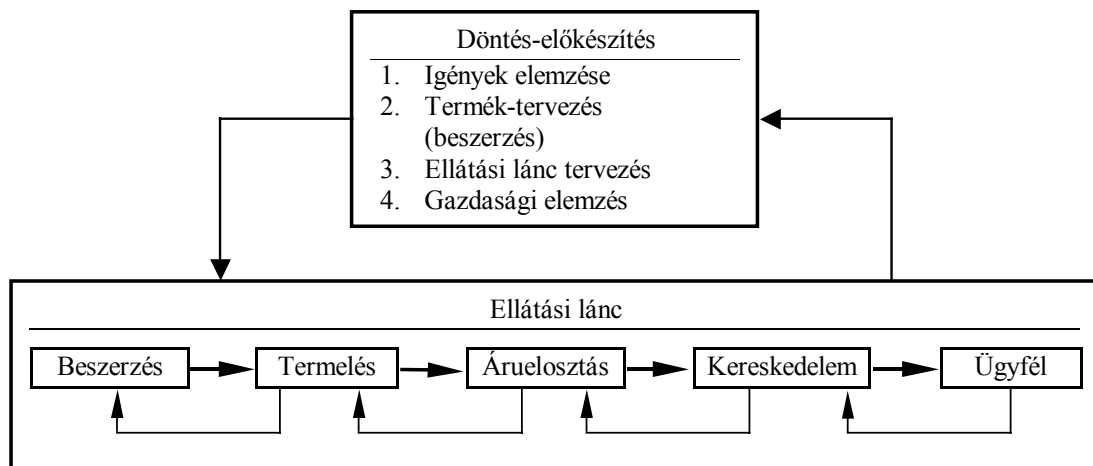
Egyértelmű, hogy az előbb tárgyalt „bővített ellátási lánc” modell nem öncélú, hanem a vállalatok, logisztikai közreműködésen keresztüli eredményességét szolgálja. Ehhez viszont kapcsolat-rendszerként ki kell emelnünk, hogy $LSC_B = f(R)$, vagyis az ellátási lánc kapcsolatrendszer, sőt „*irányultsága*” az R-vállalat-átszervezési lépések követő függvénye. Utóbbiak közé tartozik akár egy belső átszervezés vagy bizonyos *tevékenységek* „*kihelyezése*” (outsourcing), de a közismert *BCR=Business Process Reengineering* (üzleti folyamatok átszervezése), vagy az *ERP=Enterprise Resource Planning* (vállalati források tervezése) is. És rendkívül fontos, hogy mindegyiknek velejárója a *HRM=Human Resource Management*, vagyis az *Emberi erőforrások megfelelő kezelése*.

Vállalatszervezési kérdés, sok problémát okoz a *készletgazdálkodás*. Széleskörű *hatástényezők* modelljét az 5. ábrán mutatom be.

5. ábra, Készletek hatástényezőinek modellje

Itt említem ismét a *D-vállalati döntés-előkészítést*, mely az ellátási láncal történő kooperációjához egy *viSSZacsatolási módszert* alakítottam ki (6. ábra).

6. ábra, Döntés-előkészítés viSSZacsatolási módszerrel

Természetes, hogy az ábrán jelölt 1.-4. döntés-előkészítési-, illetve „viSSZacsatolási” lépéseket mindenkor értelemszerűen, ha szükséges akár többször, több változatban kell elvégezni.

Emberi-társadalmi vonatkozások

Nyilvánvaló célunk a globalizációs forradalmat, rendkívül változatos, sőt sokszor szélsőséges hatásait a *társadalom érdekében szuperponálni*. Erre természetesen csak egy szellemileg „*két irányban fejlődő társadalom*” lehet képes. Fel kell ismernünk az új elemeket és hatásaikat, majd jelenlegi lépéseinkre úgy kell ráépíteni, módosítani, hogy az új gazdasági és velük kapcsolódó társadalmi hatások lehetőleg *saját érdekeinket is szolgálják*. Ebben nyilván benne van a közismert *vevő-centrikus szemlélet (CRM- Customer Relationship Management)*, melynek ugyancsak az célja, hogy megtaláljuk, logisztikusi közreműködéssel elősegítsük a *gazdasági-társadalmi optimumot*.

Ajánlott irodalom

Szakkönyvek

1. Dr. Knoll Imre: Logisztika – Gazdaság – Társadalom
Kovácsnai Kiadó, Budapest, 2003.

Folyóiratok

Loginfo, Logisztikai Híradó, A+CS, Logisztikai Évkönyv,
Közlekedéstudományi Szemle